

Esben Andreasen: Ho-onko i Murakami, Niigata (1992)

Ho-onko betyder "forsamling for at gengælde gunstbevisningen", idet on betyder udvist tjeneste, ho-on er denne tjenestes tilbagebetaling, mens ko betyder forsamling. On og ho-on er faste begreber i japansk etik inspireret af kongfuzianismen. Den gæld, der i shin-buddhismen betales tilbage, er gælden til Shinran Shonin, og derfor er grundstemningen i en Ho-onko taknemmelighed.

Den årlige højtid finder sted på lidt forskellige dage i november i de forskellige templer, men er et minde om Shinrans død, som er den 28. november.

Præstens navn er Ryoei Yasutomi, nu pensioneret gymnasirektor. Hans søn, Shin'ya Yasutomi, er professor på Otani Universitetet i Kyoto, og på hans forslag blev jeg inviteret til at deltage i den årlige Ho-onko i 1992.

Da vi kommer frem til Murakami, når vi templet om morgenen, netop som lygterne udenfor tændes for at vise, at højtiden skal begynde. Køkkenet summer af mindst ti kvinder, som laver mad. Der er en sand før-højtidsstemning, varm og forventningsfuld. Templet hedder Kosaiji - "Templet for frelse gennem Lys" - og refererer til Amidas egenskaber. Hans navn betyder "uendeligt liv og uendeligt lys". Templet har været i familien Yasutomis eje i de sidste 400 år, og dets historie kan spores tilbage til en samurai forfar, som i borgerkrigen for 400 år siden befandt sig på den tabende side. Han drog op fra øen Shikoku i syd til den anderledes barske egn nord for Niigata, hvor han følte sig kaldet til at blive shin-buddhistisk præst.

Om Shinran har været i Murakami under sit eksil til Niigata-egnen er uvist. Byen er gammel og har eksisteret som landsby ved floden, som løber nord for byen og som altid har været et godt sted at fiske laks. I Shinrans dage var egnen sparsomt beboet og opfattedes som en udørk af Japan. Den nærliggende ø, Sado, var på det nærmeste en fangekoloni.

Templet er ikke stort, har tempel og præstebolig sammenbygget, en fritstående klokke og en mindre kirkegård. En typisk gravindskrift er "møde på et sted", dvs. Det rene Land. Inde i templet hænger trætavler med navne på de familier i byen, som har begravelser her. Når der da holdes ceremonier i templet, bliver der samtidigt bedt for de afdøde.

Inde i templet er der i anledning af festen sat en tavle op med de vigtigste hændelser i Shinrans liv, illustrationen til *Godensho*, Shinrans biografi. Ved siden af hænger et billede af den hellige Rennyō (shin-buddhismens store organisator), i midten en stående Amida (aktiv, typisk shin-buddhisme, fortælles det mig), så billeder af Shinran og Prins Shotoku - det sidste er templets vigtigste kunstværk. Prins Shotoku har en vigtig funktion i religionen, idet han viste sig for Shinran i en drøm, da denne forlod Hiei-bjerget og gennem et 100-dages ophold i Rokkakudo-templet i Kyoto bad om vejledning.

Shinran-højtiden begynder med frokost lørdag, og her spiser man ikke kød og fisk. Risen der bruges er af den nye høst, og der er medlemmer af religionen, som betragter Ho-onko som en slags nytår. Efter frokost begynder menigheden at ankomme. Nogle har dog sendt afbud med et brev, og disse registreres af en slags menighedsrådsformand. Klokkerne ca. 14 har 20-22 personer indfundet sig, med en overvægt af mænd, men meget få yngre og absolut ingen under 25 år. De fleste har bedekranse, som de ruller mellem fingrene, når de beder; enkelte har brede bånd om halsen. Det er såkaldte *wagesa*, en symbolsk præstedragt. De personer, der bærer den, er præster, muligvis pensionerede, eller specielt fromme lægmænd.

Der slås på en klokke og selve andagten begynder. Den yngste præst kommer først ind og tænder lysene, så flere og flere, og til sidst er der ni præster, både kvinder og mænd. De begynder at messe *Shoshinge*¹ og en del af menigheden stemmer i, hjulpet af en et lille teksthæfte. Imellem hymnerne er det den ældre Yasutomi, som med sin røst bærer ceremonien videre, og en enkelt gang er det en ældre kvinde i menigheden, der på ny istemmer en hymne. Ialt varer recitationerne op mod en time.

Efter en kort pause kommer en ny præst ind, og efter en bøn med menigheden holder han en prædiken. Hans navn er Kusama, og han taler i denne prædiken og de to næste han holder - lørdag aften og søndag formiddag - om mennesker overfor døden ud fra Shinrans død. Hvordan skal vi

¹ Den mest populære salme, forfattet af Shinran. Synges overalt hvor shin-buddhister samles til ceremonier.

forholde os til døden? Hvordan skal specielt Shinrans tilhængere forholde sig til døden? Ud fra den første Shinran biografi kommer han ind på, hvordan Shinran døde. Ifølge biografien var det en rolig og værdig død, men vi har også et brev fra Shinrans datter, Kakushinni, som er bekymret for, om faderen nu virkelig blev ført til Det rene Land i dødsøjeblikket. Moderens svar er beroligende, men prædikanten mener nok, at man kan tale om tvivl, og benytter muligheden til at belære menigheden, at *ojo*, dvs. genfødsel eller frelse indenfor shin-buddhismen, ikke sker i dødsøjeblikket, men midt i livet. Derfor skal vi ikke bekymre os om vi dør en mønsterværdig død eller om vi dør pludselig, smertefuldt eller på anden måde ikke er i en beredt tilstand til at møde døden roligt. Der har i shin-buddhismen været en stærk fokusering på dødsøjeblikket og om tilstedeværende ved dødslejet nu også kunne se sikre tegn - eller høre musik - på at den døende indgik i Det rene Land. Prædikantens stil er venlig, med smil og latter, han benytter tavle til vanskelige ord, og en hel del af menigheden skriver ned i små notesbøger. Det er tydeligt, at han er populær. Han taler længe, ca. tre kvarter, og så er det endda kun halvdelen af prædikenen, for efter en kort pause, hvor man frit taler til hinanden, smiler og ler, er han tilbage igen, og efter en lille strækkeøvelse med menigheden for at stimulere blodomløbet, er han i gang igen - yderligere en 45 minutter.

Eftermiddagens program er da ovre ved 5-tiden.

Klokken halv syv har vi spist, og da ringer den yngre Yasutomi med tempelklokken. Han siger, at det ikke er så tit de bruger klokken, da folk i kvarteret siger, at de bliver generet af lyden. - Ellers tilhører aftenen den ældre Yasutomi, som underviser i Shinrans liv ud fra den tidligste biografi, der blev skrevet på et middelalder-japansk. Præsten messer teksten, men ind imellem oversætter han i et normalt toneleje til moderne japansk.

Efter recitationen kommer den populære prædikant igen. Prædiken er noget, shin-buddhismen lægger stigende vægt på, da det er en bedre måde at komme menigheden i møde på end de lange recitationer. Et andet middel til at aktivere menigheden tages i brug sidst på aftenen. Her vises en video omhandlende en episode i Shinrans liv. Jeg får fortalt, at det ikke er nogen særlig vigtig episode, og at fremstillingen nok er for langtrukket, men for de medlemmer af menigheden, som ikke har megen uddannelse - og bestemt ikke har forstået oplæsningen af Shinrans liv tidligere på aftenen - er video absolut en anvendelig mulighed. - Dagen slutter ved 10-tiden.

Søndag morgen begynder kl. 7.30, hvor de overnattende præster, to-tre stykker, med den ældre Yasutomi, forretter en morgenandagt. Igen er det *Shoshinge*, der messes. Der er i templet morgenandagt hver morgen klokken 7, men da er det den ældre Yasutomi, der alene og uden menighed foretager den.

Hen mod klokken 10 begynder menigheden at indfinde sig igen, og nu kommer den vigtigste ceremoni. Der er travlhed i huset, menighedens ældste ankommer og får en særlig behandling. Han tror selv, det kan være hans sidste Ho-onko. Ialt 10 af byens 15 shin-buddhist præster indfinder sig, lysene tændes, og der er nu over 60 personer i lokalet.

Andagten begynder med en salme, som den ældre Yasutomis kone spiller til på orglet. Dette er en nyskabelse i shin-buddhismen og forholdsvis sjælden. Og det er en kristen indflydelse. Også i dag registreres breve, både fra tilstedeværende og ikke tilstedeværende medlemmer af menigheden. Nogle kommer med gaver til templet i form af ris. Pengebeløb ene registreres åbent af menighedsrådsformanden hjulpet af en kasserer.

I selve ceremonien er den ældre Yasutomi igen hovedpersonen. Han reciterer en skriftrulle. Det 90-årige ældste medlem sidder på en lav stol, de øvrige på gulvet. Det er klart, at man er glad for at have den ældste med, ham gøres der noget ekstra ud af. Under hele ceremonien går de enkelte i menigheden op til de små røgelsesaltre og beder. Men ellers foregår ceremonien som dagen før. Det er mest præsterne der synger, men også enkelte andre.

For sidste gang er det prædikantens tur. En af de andre præster sætter en lomme-båndoptager hen foran ham. Hans prædiken kan give inspiration til byens præster, og menigheden nikker anerkendende og tilfredse til ham. Det stemmer, det han siger. - Og hele ceremonien slutter med endnu en salme med orgel-ledsagelse - og så er der banket!

Der er blevet spist adskillige måltider af hele den fremmødte menighed, og nu kommer hovedmåltidet. Jeg bliver først budt ind til de forsamlede præster, som er opstemte, og som ikke holder igen på øl og sake. Dernæst bliver jeg opsøgt af menighedsrådsformanden, som meget venlig og med brokker på engelsk fortæller, hvor glad han er. Han er virkelig i sit allerbedste lune nu. I går, derimod, talte han nogle gange meget bestemt til menigheden i pauserne. Han bedyrer mig, at shin-buddhismen ikke blot er en af mange former for buddhisme, men den sande buddhisme. – Og jeg kan ikke andet end føle mig i meget godt selskab.